

Postanowienie z dnia 5 maja 2003 r.

III SW 6/03

O tym, czy partia polityczna ubiegająca się o zaświadczenie o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej wchodziła w skład koalicji wyborczej w ostatnich przed referendum wyborach do Sejmu (art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym, Dz.U. Nr 57, poz. 507 ze zm.), decyduje spełnienie przesłanek przewidzianych w art. 98 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.).

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 maja 2003 r. sprawy ze skargi Unii Polityki Realnej na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 28 kwietnia 2003 r. odmawiającą wydania zaświadczenia o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych.

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 28 kwietnia 2003 r. wydaną na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz ust. 4 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507), po rozpatrzeniu zawiadomienia o zamiarze skorzystania z uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych złożonego przez partię polityczną Unia Polityki Realnej z siedzibą w Warszawie, odmówiła wydania tej partii zaświadczenia o przysługiwaniu jej uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych, prowadzonej w

związku z ogólnokrajowym referendum w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, zarządzonym przez Sejm RP na dzień 8 czerwca 2003 r.

W uzasadnieniu postanowienia Państwowa Komisja Wyborcza wskazała, że zgodnie z art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o referendum ogólnokrajowym, uprawnienie do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych przysługuje tym partiom politycznym, które w ostatnich przed referendum wyborach do Sejmu RP, tj. w wyborach przeprowadzonych 23 września 2001 r., uzyskały w skali kraju na listy okręgowe co najmniej 3 % ważnie oddanych głosów. Partia polityczna Unia Polityki Realnej nie spełniła tego warunku, nie jest zatem podmiotem uprawnionym do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych w formie nieodpłatnych audycji, może natomiast uczestniczyć w kampanii referendalnej na ogólnych zasadach określonych w ustawie.

Unia Polityki Realnej wniosła na podstawie art. 48 ust. 6 ustawy o referendum ogólnokrajowym skargę do Sądu Najwyższego na powyższą uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej, kwestionując ocenę, że nie jest podmiotem uprawnionym do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych. Wskazała, że podmiotami uprawnionymi w rozumieniu art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy są między innymi partie polityczne, które w ostatnich wyborach do Sejmu wchodziły w skład koalicji wyborczej, której okręgowe listy kandydatów na posłów otrzymały w skali kraju co najmniej 6 % ważnie oddanych głosów. Skarżąca stwierdziła, że Unia Polityki Realnej w ostatnich wyborach do Sejmu wchodziła w skład koalicji wyborczej Platforma Obywatelska, która uzyskała co najmniej 6 % ważnie oddanych głosów. Stosowną informację na ten temat załączono do zawiadomienia o zamiarze skorzystania z uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej (jako „Porozumienie wyborcze UPR - Platforma Obywatelska”). Zdaniem skarżącej, Państwowa Komisja Wyborcza w swoim postanowieniu z dnia 28 kwietnia 2003 r. nie odniosła się do tego faktu i pominęła go, co miało wpływ na treść zaskarżonego postanowienia.

W odpowiedzi na skargę Państwowa Komisja Wyborcza podtrzymała argumenty zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały (postanowienia), podkreślając, że zgodnie z art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy o referendum ogólnokrajowym, podmiotami uprawnionymi do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewi-

zyjnych nadawców publicznych w formie nieodpłatnych audycji referendalnych są tylko te partie polityczne, które w ostatnich przed referendum wyborach do Sejmu samodzielnie tworząc komitet wyborczy otrzymały, w skali kraju, co najmniej 3 % ważnie oddanych głosów na ich okręgowe listy kandydatów na posłów, albo te partie, które wchodziły w skład koalicji wyborczej, której okręgowe listy kandydatów na posłów otrzymały, w skali kraju, co najmniej 6 % ważnie oddanych głosów. Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła i oceniła, że Unia Polityki Realnej w wyborach do Sejmu w 2001 r. żadnego z tych warunków nie spełniła. Wbrew twierdzeniu zawartemu w skardze, Unia Polityki Realnej nie wchodziła w skład koalicji wyborczej z Platformą Obywatelską. Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że w wyborach do Sejmu i do Senatu w 2001 r. był zarejestrowany Komitet Wyborczy Wyborców Platforma Obywatelska. W wyborach tych nie została utworzona koalicja wyborcza partii politycznych pod nazwą Platforma Obywatelska. Jeżeli nawet Komitet Wyborczy Wyborców Platforma Obywatelska umieścił na swoich listach kandydatów popieranych przez Unię Polityki Realnej, to zdarzenie takie nie ma nic wspólnego z koalicją partii politycznych, o której mowa w art. 97 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP (Dz. U. Nr 46, poz. 499 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga partii politycznej Unia Polityki Realnej okazała się bezzasadna. Zgodnie z art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o referendum ogólnokrajowym, podmiotem uprawnionym do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych w formie rozpowszechnianych nieodpłatnie audycji referendalnych jest między innymi partia polityczna, która w ostatnich przed referendum wyborach do Sejmu wchodziła w skład koalicji wyborczej, której okręgowe listy kandydatów na posłów otrzymały, w skali kraju, co najmniej 6 % ważnie oddanych głosów. O tym, czy partia polityczna ubiegająca się o zaświadczenie o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej, wchodziła w ostatnich wyborach do Sejmu w skład koalicji wyborczej, decydować powinno spełnienie przez nią przesłanek przewidzianych w art. 97 ustawy Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP.

Zgodnie z art. 95 Ordynacji wyborczej, czynności wyborcze w imieniu partii politycznych i wyborców wykonują komitety wyborcze. Komitety wyborcze w szcze-

gólności zgłaszają kandydatów na posłów lub kandydatów na senatorów oraz prowadzą, na zasadzie wyłączności, kampanię wyborczą na ich rzecz. Komitet wyborczy może być komitetem wyborczym partii politycznej (art. 96 Ordynacji wyborczej), koalicyjnym komitetem wyborczym utworzonym przez partie polityczne, wchodzące w skład koalicji (art. 97 Ordynacji wyborczej) albo komitetem wyborczym wyborców utworzonym przez obywateli mających prawo wybierania (art. 98 Ordynacji wyborczej). Jak z tego wynika, koalicyjny komitet wyborczy może być utworzony jedynie przez organy partii politycznych wchodzących w skład koalicji (art. 97 ust. 3), z kolei koalicję wyborczą mogą utworzyć tylko partie polityczne w celu wspólnego zgłaszania kandydatów na posłów lub wspólnego zgłaszania kandydatów na senatorów (art. 97 ust. 1), przy czym formą utworzenia koalicji jest zawarcie przez partie polityczne umowy o zawiązaniu koalicji wyborczej (art. 97 ust. 9 pkt 1). Zgodnie z art. 99 Ordynacji wyborczej, nazwa komitetu wyborczego partii politycznej zawiera wyrazy "komitet wyborczy" oraz nazwę partii politycznej; może zawierać również skrót nazwy tej partii (art. 99 ust. 1), nazwa koalicyjnego komitetu wyborczego zawiera wyrazy "koalicyjny komitet wyborczy" oraz nazwę koalicji wyborczej (art. 99 ust. 2), a nazwa komitetu wyborczego wyborców obok wyrazów "komitet wyborczy wyborców" powinna zawierać określenie odróżniające od innych komitetów (art. 99 ust. 3).

Skoro - jak wynika ze stwierdzeń Państwowej Komisji Wyborczej - w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP w 2001 r. był zarejestrowany Komitet Wyborczy Wyborców Platforma Obywatelska, to z samej nazwy tego komitetu wynika, że został on utworzony jako komitet wyborczy wyborców (art. 99 ust. 3 w związku z art. 98 Ordynacji wyborczej), a nie jako koalicyjny komitet wyborczy partii politycznych (art. 99 ust. 2 w związku z art. 97 Ordynacji wyborczej). Twierdzenie Państwowej Komisji Wyborczej co do tego, że w wyborach parlamentarnych w 2001 r. nie została utworzona koalicja wyborcza partii politycznych pod nazwą Platforma Obywatelska, opiera się na wnioskowaniu z faktu, że nie został w tych wyborach zarejestrowany Koalicyjny Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska, w skład którego - jako jedna z partii koalicyjnych - mogłaby wchodzić Unia Polityki Realnej. Twierdzenia tego nie sposób podważyć, a zatem Sąd Najwyższy oparł się na nim rozpatrując skargę.

Ani w zawiadomieniu o zamiarze skorzystania z uprawnienia, określonego w art. 48 ust. 1 ustawy o referendum ogólnokrajowym, ani w skardze na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie wydania zaświadczenia, Unia Polityki Realnej nie powołała się na spełnienie ustawowych przesłanek wynikających z art. 97

Ordynacji wyborczej, pozwalających na ocenę, że w wyborach do Sejmu RP w 2001 r. wchodziła jako partia polityczna w skład „koalicji wyborczej Platforma Obywatelska”. O spełnieniu tych przesłanek nie świadczy dołączony do zawiadomienia o zamiarze skorzystania z uprawnienia oraz do skargi dokument nazwany przez skarżącą „Porozumienie wyborcze UPR - Platforma Obywatelska”. Z dokumentu tego wynika, że liderzy Platformy Obywatelskiej zaproponowali start w wyborach do Sejmu przedstawicielom Unii Polityki Realnej z list Platformy. Dokument ten nie ma rangi umowy koalicyjnej (umowy o zawiązaniu koalicji wyborczej) w rozumieniu art. 97 ust. 9 pkt 1 Ordynacji wyborczej. Należy w związku z tym zaakceptować stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej, zgodnie z którym umieszczenie przez Komitet Wyborczy Wyborców Platforma Obywatelska na swoich listach kandydatów popieranych przez Unię Polityki Realnej, nie ma nic wspólnego z koalicją partii politycznych, o której stanowi art. 97 Ordynacji wyborczej.

Załączony do zawiadomienia o zamiarze skorzystania z uprawnienia dokument dawał podstawę do takiej oceny, jakiej dokonała Państwowa Komisja Wyborcza, a mianowicie, że Unia Polityki Realnej nie spełnia warunku przewidzianego w art. 48 ust. 1 pkt 1 lit b ustawy o referendum ogólnokrajowym, co stanowiło przesłankę odmowy wydania zaświadczenia stosownie do art. 48 ust. 4 tej ustawy.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====